

achtergebleven, wat bij „indifferente” mieregasten dikwijls voorkomt. Dat *Platyarthrus* niet door de mieren gevoed wordt, is juist. In kunstnesten is dit door middel van de bekende proef met gekleurd suikerwater gemakkelijk te bewijzen. Wanneer men de nesten n.l. zoo inricht, dat alleen de volwassen mieren bij het gekleurde voedsel kunnen komen, dan blijven de witte pissebedden geheel ongekleurd, terwijl van dieren, die door de mieren gevoed worden, zooals mierelarven en larven van *Lomechusa* en andere echte gasten, de darm, of zelfs het geheele lichaam, sterk gekleurd wordt.

Sittard.

H. SCHMITZ S. J.

Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopterenfauna XXI.

67. *Bembidion velox* L. De heer P. VAN DER WIEL ving bij Leeuwen een melanistisch (eenigszins dof, donkerbruin) exemplaar (a. *nigrescens* SCHILSKY); bovendien een ex., dat op het rechter dekschild drie doffe, gechagrineerde, eenigszins ingedrukte vlekjes op de 3^e tusschenruimte vertoont. [Mr. D. UYTENBOGAART ving bij Tiel een ex. met 3 dergelijke vlekjes op het linker dekschild; zie 2^e Lijst van soorten, enz. in: Tijds. v. Entom. XLVII, blz. 172 noot ¹]. Bovendien werd een exemplaar met bijna geheel metallisch gekleurde voordijen gevangen. Met dank werden deze exemplaren voor mijne collectie bestemd.

206. *Amara similata* GYLH. Bij de door GANGLBAUER als ♂ var. *depressa* LETZN. (= ? *depressa* ZIMMERM.) genoemde afwijking zijn de middelschenen bij het ♂ op de binnenzijde, tusschen de stijve borstelharen, niet behaard (bij Rotterdam wijlen Dr. H. J. VETH). Volgens HUBENTHAL duidt *A. depressa* ZIMM., LETZN., SCHAUM, welke vlakker dan *A. lunicollis* SCHIÖDTE is en een smaller halsschild vertoont, op kleinere, smallere exemplaren van *similata*; dergelijke exemplaren maken den indruk, van de norm af te wijken.

Het is wel aannemelijk, dat bij kleinere exemplaren de beharing der schenen bij het ♂ des te eerder ontbreken kan (SCHAUM, ¹¹Naturg. Ins. Deutschl. I. 535).

243. *Ophonus signaticornis* DFTSCH. Het destijds door mij

bij Bunde, nabij Maastricht, gevangen ♂ behoort tot de *a. impuncticeps* REITT., bij welke de dekschilden blauwzwart zijn. Typische zwarte exemplaren (♂ en ♀) werden door de heeren RÜSCHKAMP en ZÖLLNER bij Valkenburg gevangen en welwillend voor mijne collectie beschikbaar gesteld.

451. *Gyrinus marinus* GYLLH. forma *opacus* SAHLBG. Volgens A. ZIMMERMANN ¹⁾ is *opacus* C. R. SAHLBG. (= *indicus* AUBÉ) een tot nog toe alleen in Lapland en Finland voorkomende soort; alle andere opgaven van vindplaatsen duiden op verwisseling met *G. Thomsoni* ZAITZEV ²⁾ (= *aeneus* THOMS., *opacus* KIESW., REDTB., SEIDL., GANGLB., REITTER, EDWARDS, ZAITZEV). Bij laatstgenoemde soort bestaat, volgens ZIMMERMANN, de microsculptuur der dekschilden evenals bij *G. marinus*) bij het ♂ uit eenē fijne, verspreide bestippeling (doch steeds dichter en krachtiger dan bij *marinus*), welke veelal slechts op de achterhelft is aangeduid; daartusschen is de oppervlakte glad; bij het ♀ is tusschen die (veel dichtere en ook iets krachtiger) bestippeling bovendien eene zeer fijne chagrineering ³⁾ bemerkbaar, waardoor de glans der bovenzijde minder en eene geringe loodglans opvallend is. — Bij de mij onbekende noordsche *G. opacus* C. R. SAHLBG. is de microsculptuur in beide seksen gelijk en bestaat uit regelmatige rondachtige celletjes. Ook is er verschil in den penisvorm; deze is bij *Thomsoni* in het voorste vierde gedeelte smal, met parallelle zijden, aan het uiteinde afgeknot; bij *opacus* daarentegen aan het uiteinde ternauwernood smaller dan aan de basis. *G. marinus* en *Thomsoni* zijn nog nader aldus te onderscheiden:

Grootte 6—8 mm. Lichaam eenigszins buikig, breed-ovaal, iets achter het midden het breedst, vooral onderscheiden door de grove stippelrijen en den vorm van den penis. Glanzig, diepzwart, soms met zeer geringe bijmenging van

¹⁾ ALOIS ZIMMERMANN, Der derzeitige Bestand der Gyrinidensammlung des Deutschen Entomologischen Museums in Berlin-Dahlem und die wissenschaftlichen Ergebnisse ihrer Durcharbeitung, in: Entom. Mitt. VI, 1917, No. 4/6, p. 135—170.

²⁾ PH. ZAITZEV, in: Revue Russe d'Entom. VII, 1907, p. 122.

³⁾ Deze chagrineering bestaat uit reeksen van meer of minder dwars uitgetrokken, eenigszins hoekige celletjes.

blauw; de uiterste zijrand en de naad der dekschilden, zoo ook het voorste gedeelte van den kop geelkoperglanzig; het anale segment soms roodachtig. Dekschilden met elf ¹⁾ grove stippelrijen, van welke de binnenste ternauwernood fijner zijn dan de buitenste en slechts naar voren iets zwakker worden; de twee binnenste rijen zijn op de achterhelft iets groefachtig verdiept, waardoor de tusschenruimten aldaar als zwak verhevene langsribben iets uitkomen. Uiteinde der dekschilden meer afgerond dan afgesneden [zooals bij de Zuid-Europeesche *G. Dejeani* BRULLÉ (= *aeneus* AUBÉ, *uitens* SUFFR.)], naar buiten volkomen afgerond, zonder in 't oog vallenden tophoek; zijrandgroef der dekschilden vlak en breed, op de achterhelft breeder dan van voren. Penis even lang als de parameren, flauw gebogen, naar voren gelijkmatig en scherp toegespitst, over de geheele lengte gootvormig uitgehold, welke uitholling zich naar voren in dezelfde afmetingen als de penis zelf splitst. Doffe, op de bovenzijde geheel of gedeeltelijk roodbruine exemplaren (*dorsalis* GYLLH. bij den Haag), welke ook bij *G. Thomsoni* (maar daar veelvuldiger) schijnen voor te komen dan bij de overige *Gyriniden*-soorten, zijn abnormale, in de ontwikkeling gestoorde exemplaren, die in geen geval als variëteit aan te merken zijn. (*aeneus* STEPH., ? *aeratus* STEPH., *anthracinus* STURM, *lembus* SCHIÖDTE, *corpulentus* SCHATZM., *dorsalis* GYLLH.) *marinus* GYLLH.

Gemiddeld opvallend kleiner ($4\frac{1}{2}$ —6 mm.). Deze soort lijkt zeer op *marinus*; de grootste exemplaren bereiken ternauwernood de lengte van de kleinste exemplaren van *marinus*. Lichaam meer regelmatig elliptisch, iets smaller, in het midden het breedst, naar voren en naar achteren evenzeer gelijkmatig versmald. Dekschilden diepzwart, langs de zijden echter naar binnen tamelijk uitgebreid bronskleurig. De stippelrijen der dekschilden altijd fijner; de binnenste twee op de achterhelft niet, of ternauwernood groefachtig verdiept. Uiteinde der dekschilden minder sterk afgerond; de buiten-tophoek niet volkomen afgerond, maar meer als een stompe hoek toeschijnende; zijrandgroef der dekschilden

¹⁾ Niet tien, zooals de meeste auteurs opgeven.

slechts half zoo breed als bij *marinus*, over de geheele lengte even smal, achter het midden niet verbreed. Vooral is nog de penisvorm van die van *marinus* onderscheiden; deze is smal, slechts in het achterste $\frac{3}{4}$ der lengte groefachtig uitgehold, aan den top afgeknot, in het laatste vierde gedeelte niet gelijkmatig naar voren toegespitst, doch van parallelle zijden voorzien, door een stompen middelkant zwak gewelfd en naar beide zijden schuin afhellende. Deze soort schijnt, volgens ZIMMERMANN, vooral in noordelijk-Europa, Zweden, Noorwegen, Lapland, noordelijk Rusland, doch ook in Duitschland, hoewel sporadisch voor te komen; als eenige Duitse vindplaats noemt hij Silezië. Bij ons is deze soort in de heidestrecken zeer verbreid en op sommige plaatsen niet zeldzaam; in de zeeprovinciën werd zij echter nimmer gevangen; rufinos zag ik uit Breda en Oirschot

. 451bis *Thomsoni* ZAITZ.

718. *Tachinus marginellus* F. Terwijl in den regel de zijden en de basis van het halsschild, alsook het uiteinde en een randstrook der dekschilden roodgeelachtig gekleurd zijn, komen ook exemplaren voor, bij welke het halsschild alleen aan de zijden roodgeel en de dekschilden bijna geheel zwart zijn; deze zouden allicht met *T. laticollis* GRAV. verward kunnen worden; de habitus doet ze toch dadelijk herkennen; ik bezit deze uit Ommen.

1072. *Lathrimacrum atrocephalum* GYLLH. Bij a. *concolor* DELAHON is de kop, evenals de overige bovenzijde, lichter of donkerder geelbruin gekleurd. Zij gelijkt daardoor op *L. unicolor* MRSH., doch is aan de smaller opgebogen zijden en de meer stompe achterhoeken van het halsschild te herkennen, benevens aan de langere, meer parallelzijdige, iets minder vlakke dekschilden (bij den Haag).

1086. *Omalium caesum* GRAV. Bij vele exemplaren zijn de sprieten aan den wortel zwartachtig en naar het uiteinde bruinrood (zie 8^e Lijst in Tijds. v. Ent. LV, 1912, 279), zeldzamer zijn de sprieten vanaf het 6^e lid pekszwart (a. *subruficornis* BAGNALL).

1101. *Anthobium minutum* F. Exemplaren, bij welke het halsschild, vóór het midden, twee kleine groefjes vertoont, zijn a. *puncticollis* GREDL. Ik bezit een exemplaar uit

Dussen, Mei, voor vele jaren door mij aldaar verzameld.

1110. *Proteinus macropterus* GYLH. Exemplaren met geheel geelrooden funiculus der sprieten zijn a. *fallax* MULS.; zeldzamer dan het type.

1143. *Bythinus bulbifer* REICHB. Exemplaren, bij welke de dijen en schenen zwart zijn, behooren tot a. *extremitalis* REITT.; met het type.

1553bis. *Oxylaemus cylindricus* PANZ. Een exemplaar werd door den heer F. RÜSCHKAMP S. J., in Juli, bij Valkenburg in een hommelnest gevangen en welwillend voor mijne collectie aangeboden, waarvoor hartelijk dank gezegd.

1649. *Coccinella variegata* GOEZE. De heer P. VAN DER WIEL ving bij Muiden een exemplaar van de a. *obversepunctata* SCHRNK. en ook een overgangsvorm tot a. *maculigera* WEISE, bij welke de stippen 4, 5 en 6 bijzonder groot zijn en met eene dunne verbinding tot eene groote, onregelmatige, hoekige vlek samenhangen. Met dank werden beide exemplaren voor mijne collectie bestemd.

1659. *Coccinella hieroglyphica* L. De a. *bistriverrucata* HAWORTH werd door den heer H. QUIRIJNEN bij Arnhem gevangen en welwillend voor mijne collectie aangeboden.

2260bis. *Orchesia undulata* KR. Door Mr. L. DE VOS TOT NEDERVEEN CAPPEL, in twee exemplaren, bij Winterswijk, Oct., gevangen. Met dank werd een exemplaar voor mijne collectie bestemd.

2437. *Crioceris duodecimpunctata* L. De heer A. E. KERKHOVEN ving bij Apeldoorn een exemplaar, bij hetwelk vlek 4 op de dekschilden zeer groot is en met vlek 6 tot een C-vormigen band samenhangt; ik ontving dit met dank voor mijne collectie.

Wanneer enkele zwarte vlekken op de dekschilden ontbreken, zijn het 4 en 5. Bij a. *sexpunctata* FRÖHL. vertoont elk der dekschilden 3 stipvlekken; dezen vorm zag ik nog niet uit Nederland.

Den Haag.

ED. EVERTS.
